

„Edinost“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in
araznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na na-
ročbe brez priložene naročnine se uprava
ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
samezne številke po 6 stotink (3 nvč.);
izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasiło političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za več-
kratno naročilo s primernim popustom
Poslana, osmrtnice in javne zahvale do-
mači oglašit. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu.
Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema upravništvo. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v
ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in
sprejemanje inseratov v ulici Molin
piccolo št. 3, II. nadst..

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Strossmayer.

L.

Zagreb, 16. septembra 1900.

Po novinah ste že obveščeni o Strossma-
yerjevem jubileju, o djakovskem slavu tem
povodom in udeležbi vsega naroda hrvat-
skega na tem slavu. Naše neodvisne novine
so posvetile slavljenicu uvodnih člankov, jed-
nega navdušenega od družega, in celo
pravih celih studij.

Isto je storilo vse hrvatsko in slovensko
novinstvo in v obče vse slovanske novine so
se pridružile tej hrvatski slavi. Slavje v Dja-
kovu pa je zadobilo takov značaj, da se je
pretvorilo v veličastno manifestacijo narod-
nega jedinstva, kateremu je Strossmayer si-
jajno in slavno središče. Z vsem tem se torej
jaz nočem baviti. Meni je namen, da povda-
rim nekaj drugega.

»Obzora« je priobčil obsežen članek o
Strossmayerju kakor političnem človeku. Druge
novine pa so se bavile in se še bavijo z ve-
likimi dobrimi deli Strossmayerjevimi na kul-
turnem polju. »Narodni list« in »Tagblatt«
sta se sicer res dotaknila tudi njegovega po-
litičnega delovanja, ali to je možno smatrati
kakor izjemo. V obče pa povdarjajo ljudje,
ko govore o Strossmayerju, njegove neiz-
merne in velike zasluge kakor Mecenata.
Akademija, vsučilišče, galerija slik, cerkev
v Djakovu — to so monumenti, na katere
se sklanja vsakdo, ko hoče slaviti Strossma-
yerja. In ti monumenti res govore toliko,
kolikor ne bi mogle cele knjige člankov. Ti
monumenti govore o neizmerni ljubavi bi-
skupa do svoje domovine; o njega veliko-
dušnosti, o njega darežljivosti, kateri bi težko
našli para. V očigled tem veličastnim monu-
mentom se niti ne spominjajo manjih del
Strossmayerjevih; manjih za Strossmayerja,
ki pa bi bila velika za vsacega drugega
smrtnika. Ne spominjajo se teh manjih del,
mislim, iz teh razlogov: prvo, ker jih je to-
liko, da se niti naštetih ne dajo; drugo, ker
pred onimi nesmrtnimi monumenti kakor da
izginjajo; tretje, ker se za vse niti ne ve,
bodisi, da so zapala pozabljenju, bodisi, da
so bila storjena na skrivnem. Kdo se n. pr.
danes spominja, da je Strossmayer kakor
člen regnikolarne deputacije daroval svoje
dijete v kulturne namene? Kdo se spominja,
da je kakor veliki župan oseški v iste svrhe
daroval svoja beriva?!

No, bodi kakor hoče, jaz pa pravim,
da, ako se Strossmayerja slavi le kakor Me-
cenata, se predstavlja samo jedna stran nje-
gove delavnosti. Strossmayer-Mecenas, to je
nepopoln človek. On je kakor Mecenas zbral
okolo sebe vse Hrvate peresa, besede, duše
in znanja; on jih je vseh podprl in osokolil
in on jih protežira vseh. No, on gre dalje
od Mecenata, kajti njega vodi v tem velikem
delovanju dobrotnika vedno jedna velika in
vzvišena narodna in krščanska misel. On
dela za kulturni preporod svojega naroda,
preporod, ki bi imel istega preporoditi tudi
v narodnem in političnem pogledu. Sleherni
dar njegov je spremljan po kaki patrijotiški
misli in nameri. On ide dalje od Mecenata
tudi v tem, ker je on sam književnik in
umetnik. Nočem govoriti o njegovi književni
in umetniški izobrazbi, ali on je književnik
in umetnik kakor govornik. On je povzdignil
hrvatsko govornišvo: bilo cerkveno, bilo
politiško, bilo akademiško. Vsi se ponašamo
s Strossmayerjem kakor z velikim govorni-
kom, ali nikdo še ni napisal posebne studije
o Strossmayerju kakor govorniku. In vendar
bi bilo vredno, da se o tem napiše studija
in da se s tem napravi začetek približnemu
proučevanju našega govornišva, ko se s to
vejo književne kritike v nas še nikdo ni po-
sebnost pobavil. O govorništvu Strossmayer-

jevem se govori na sploh kakor se govori na
sploh o mecenatskem delovanju njegovem. In
vendar bi Strossmayer od posebne studije in
analize nič ne zgubil, ampak bi, če le mogoče, še
pridobil. Strossmayerjevo govornišvo je neka
posebna vrst govornišva, v kateri bi kritik
našel najbolj strani velikih svetovnih go-
vornikov. O Strossmayerju je znano, da
močno deluje na poslušalca. Ali Strossmayer
deluje tudi na čitatelja. Kdor čita njegove
govore, ta je pod utisom posebnega govor-
niškega čara. Njegovi govori ne zgubljajo
nikdar svojega aktivnega značaja. Čitajte
danes njegov govor o akademiji in o vsučil-
lišču, izrečen v saboru pred štiridesetimi leti,
pa se prepričate o tem!

Slomšekova slavnost v Ljutomeru.

(Dopis).

(Zvršetek.)

To nečuvno postopanje ljutomerskega,
sicer zelo zaspnega okrajnega glavarja, ka-
terega pa nočemo dalje kritikovati, razun, da
navedemo samo, da je celo neki tukajšnji
Nemec, ki je c. kr. nadporočnik, to postopa-
nje nazival »nečuvno breztačnost«, — to
postopanje je Sokole, gasilee in druge občin-
stvo tako razburilo, da se je edino-le ener-
gičnemu postopanju »Sokolovega« staroste in
pomirljivemu posredovanju nekaterih členov
slavnostnega odbora zahvaliti, da ni prišlo do
prask, ki bi zaala imeti nedoglednih posledic.
A vse to bi bila zakrivila edino-le po-
litična oblast sama.

Ob 3. uri popoldne se je začel pomi-
kati sprevod v istem redu od Vaupotičeve
gostilne čez trg, po katerem so brez presledka
gromeli urnebesni »Živio«-klicij navdušenega
občinstva, v nedogledni dolžini proti skrbno
pripravljenemu slavnostnemu prostoru v Sršeno-
vem logu.

Med sprevodom so na povelje, izdano,
kakr se govori, od notarja Julčeta Thurna,
ljutomerski Nemei imeli svoja okna zaprta,
razun omenjenega Nemca-nadporočnika, ki,
kakr se vidi, ni še vajen upogibati svojega
vratu v Julčetov jarem in ki se je s svojo
rodbino pri odprtih oknih radoval na lepem
redu in brezmejnem navdušenju brezštevilne
množice.

Na slavnostnem prostoru se je zbralo
najmanj 6000 glav našega zavednega sloven-
skega ljudstva. Vdeleženci Ponkvske slav-
nosti trdijo, da je vdeležba bila celo večja,
ali vsaj tolika kakor na Ponkvi.

Na to se je vršil naznanjeni vspeled.

Najprej je nastopil tukajšnji mnogošte-
vilni moški zbor — 40 mož — ki je pod
vodstvom svojega neumorno delavnega pevo-
vodje g. Zacherla zapel Jenkovo pesem
»Molitev«. Na to je nastopil slavnostni go-
vornik, veleč. g. Korošec, učni prefekt v
Mariboru, ki je z lepimi besedami opisal
življenje in velike zasluge našega Slomškega za
slovenski rod v verskem in narodnem oziru.
Poslušalci so z burnimi »živio«-klicij izražali
govorniku svojo zahvalo.

Po slavnostnem govoru je moški zbor,
spremljan po Andraševski godbi, dovršeno
zapel težko dr. B. Ipavčevu pesem »Kdo je
mar?«, pri kateri so se posebno odlikovali
solisti gg. Gorišek in Vargazon iz Maribora
in g. Schneider, nadučitelj v Cezanjeveih. Ob-
činstvo je bilo oduševljeno.

Potem je nastopil »Celjski Sokol«, ki je
po nagovoru podstaroste, g. dra. Karlovškega,
izvrstno izvajal vaje na drogu, ob živahnem
pritrjevanju in občudovanju od strani občin-
stva; sploh je bil »Sokol« predmetom obče-
nega zanimanja in nekako sredotočje vsega
navdušenja.

Zatem sta zapela zaporedoma mešani
zbor: »Nazaj v planinski raj« in »Kitico
slov. narodnih pesnij«, moški pa: »Večer-
nico« in »Jadransko morje«. Oba sta žela
obilo pohvale.

S tem je bil slavnostni vspeled sijajno
dovršen.

Na to so govorili razni govorniki ob ne-
izmernem navdušenju občinstva, ki je kar
prekipevalo in je bilo toliko, da je n. pr. g.
dr. Karlovšek med svojim govorom vskliknil
našemu narodnemu ženstvu: »Mi Sokoli smo
prišli v Ljutomer navduševati Vas, a osra-
močeni moramo priznati, da Vi navdušu-
jete nas«.

Pričela se je slobodna zabava. Zavladalo
je vsestransko veselje. Vse je govorilo, pre-
pevalo ter se navduševalo ob zlatni kapljici
pristnega »ljutomerčana« in ob okusni mrzli
kuhinji, ki sta nam jo v obilni meri nudila
naša narodna gostilničarja gospoda Sršen in
Vaupotič.

Naše zavedne in požrtvovalne narodne
gospe so poskrbele za kavo v svoji »Na-
rodni kavarni« in za sladkarije, buteljke itd.,
s čemer so dosegle tudi prav lep gmotni
vspeh.

Vse se je vršilo v najlepšem redu in
brez vsakega kaljenja miru. Edino-le nemšku-
tarski vodja tukajšnje viničarske šole Pirstin-
ger se je predrznil med vspeledom priti
izzivat s svojim pasjim bičem, ali rediteljji so
mu, preden je še kdo to prav opazil, na
način, jako primeren njegovi predrzaosti, po-
kazali pot nazaj, odkoder je prišel.

Vse je bilo veselo, vse zadovoljno in
še-le pozno v noč smo se razšli s slavnostnega
prostora.

Polovica Sokolov se je potem odpeljala;
z drugo polovico, ki si je prihodnjega dne
ogledala dirko na Cvenu, in z ostalimi gosti
pa smo se podali v gostilno k Sršenu in
Vaupotiču, kjer se je razveseljevanje nada-
ljevalo do rane ure.

Prireditelji pa smejo biti zadovoljni z
vspehom, ki je bil velikansk nad vse prič-
kovanje.

Vsakdo, ki je kaj pripomogel k tej slav-
nosti, je to storil z vso vnemo in požrtvoval-
nostjo, ker si je vsakdo bil v svesti, da
pripomore v čim lepšo proslavo jednega naj-
večjih sinov, kar jih je slovenskemu narodu
poklonila mati Slovenija — nepozabnemu
vladiki Slomšku.

Javni shod

političnega društva »Edinost« dne 9.
septembra 1900 na vrtu šolskih zavodov
pri sv. Jakobu.

(Dalje.)

Ga. Josipina Merkú roj. Perie je
slikala v lepi alegoriji, kako so nam sovraž-
niki pred stoletji posekali veje na narodnem
drevesu; sovražniki so se nadejali, da naše
narodno drevo usahne, a vendar ni usahnilo.
Devetnajsto stoletje je prineslo našemu na-
rodu lepo pomlad; začelo je poganjati zeleno
listje in veselo je zašumelo v vrhovih. Kako
se raduje kmetovalec, ko vidi, da mu obeta
vinograd let zarod! Tedaj prosi Boga, da
dá dovolj dežja. Mi pa moramo zahtevati, da
nam država dá dovolj pravice in šol. Kedar
bomo imeli potrebne šole in zaslužene pra-
vice, ne bode te videli, da bi našemu drevesu
trohnele korenike; razcvete se, in pride jesen, ki
nam prinese vsem obilo sadu. Sedaj je tista
pomlad, ki nas kliče in vabi; sedaj čujemo
šumenje listja na našem drevesu; sedaj je
tisti čas, da se moramo na nemški ali laški
poklic oglašati in odgovarjati: Slovenec sem!
— Govornica je pripovedovala, kako so jo o
priliki zadnjega ljudskega štetja v neki ime-

nitui cikorijski hiši, kjer je bila v službi,
prisilili, da je zapisala italijanski občevalni
jezik, da si je takrat znala še le malo laški.
Sedaj pa so se jej odprle oči in vidi, da ni
vreden, da po zemlji hodi, kdor je zatajil
svoj rod. Tak človek je še dosti slabši nego
Judež Iskarijot, ki je prodal našega Gospoda
za 30 srebrnjakov, kajti naši Slovenci pro-
dajajo svoj narod za čašo vina. Tudi sveti
Peter je zatajil Gospoda. Da bi rešil svojo
kožo, je rekel: ne poznam sina človekovega!
A Slovenci pravi: ne poznam slovenskega
naroda — ne da bi se s tem rešil smrti,
ampak on s tem ubija samega sebe, ubija
svojo mater. Žalibog jih je preveč takih
v našem narodu. A mi moramo take ljudi
obžalovati. Rečeži so, ki ne znajo, kaj de-
lajo. Manjka jim šol, manjka jim pravice.
Niso krivi oni, da izdajajo svoj rod; kriva
je vlada, ki jim ne da šol.

Govornica je potem slikala v markantnih
potezah, kako se godi našim starišem s si-
novi. Ko so sina naučili ljubiti očeta in ma-
ter, ljubiti svoj narod, spoštovati vse narode,
ko so ga spravili v šole, da bi se naučil slu-
žiti si kruh, — ko so vse to storili, niso ga
izučili za-se, ampak, ko pride 21. leto, pri-
nesejo mu nemški pisan listek, katerega ne
razume. Mora iti vprašat občinskega tajnika,
ali koga drugega, ki mu pove, da mora iti
na vojaški nabor. Tam sliši kratko besedo:
»tauglich«. Kaj je to: »tauglich«? Naredili
so me za vojaka — odgovarja sin. Materi
stiska žalost srce, vendar mora tolažiti sina,
reči mu mora: nikar ne žaluj! Močen bodi
in zvest cesarju! Ne naredi, kakor sin tiste
Spartanke, ne uidi pred nobenim sovražni-
kom! — Ako morata mati in sin spojujati
take dolžnosti do države, potem je menda
tudi dolžnost države, da nam da vsaj po-
trebne šole in naše pravice. Zastonj je pra-
viti zverinam v zverinjah, naj igrajo, ako
so lačne; gotovo ne bodo poslušale svojega
krotitelja. Zastonj bo mati govorila svojemu
sinu o dolžnostih do države, ako nima po-
trebnih šol in zasluženih pravice.

Nemška mati — tako je zaklicala go-
vornica — me zasmehuje, laška me zaničuje.
Njen sin je oblečen in obut. Moj sin pa je
samo oblečen. Preskrbimo mu tudi čevlje,
da bo vedel, po čigavi zemlji hodi. Nikar se
ne bojte vetra, piša in šuma in groma, dokler
ne bodo naši sinovi oblečeni in obuti. Neutrudno
naprej! Z besedo »Naprej!« vas pozdravljam.
(Burno odobravanje je sledilo temu pripro-
stemu, a vznusenemu govoru.)

G. Peter Didolič, župan iz Selea
na otoku Brač v Dalmaciji, je izrazil svojo
posebno radost, da se je s svojimi tovariši
mogel udeležiti tega sestanka; zahvalil se je
predsedniku na hrvatskem pozdravu ter re-
kel, da so trpljenja, želje, borbe in težnje
Slovenecv tudi trpljenja, želje, borbe in tež-
nje bratskega nam naroda hrvatskega. Priti
mora dan, ko vdobimo Slovani svoje pra-
vice, priti mora veliki praznik, ko bomo z
brati Sloveni eden narod! V to ime je govor-
nik zaklical »živio!« slovenskemu narodu in
njegovim pravicam.

G. M. Hrovatin od sv. Jakoba je
pozival zborovalec, da bi vsi, ki znajo pisati
in čitati, o prihodnjem ljudskem štetju radi
pomagali neukim sosedom ter jim popolnje-
vali popisne pole.

G. Janislav Vrsalović, velepo-
sestnik iz Selea v Dalmaciji je izrazil svoje
veselje, da zamore biti v naši sredini. Pro-
šlega dne se je udeležil lepe slavnosti v Na-
brežini ter prišel do prepričanja, da narod,
ki tako zastavlja vse svoje moči za prosveto
in svobodo, ne more propasti in ne propade.
Slovenec so napeli vse sile v dosego svojih
pravice; boj je podoben boju, ki so ga ne-
davno izvojevali dalmatinski Hrvati. In ka-

kor so poslednji doživeli zmago, tako mora priti tudi dan, ko bodo Slovenci praznovali praznik svoje svobode. To bo najlepši dan za hrvatski narod, ki se v mislih vdeležuje naših bojev, ki je složen z nami, ki nas moralno podpira, ki nas ljubi, kakor ljubi brat brata, ki bi nas podpiral tudi gmotno, ko bi mu žalostne razmere, uplivi od zgoraj (vinska klavzula) to dovoljevali. Priporočal je zborovalec, da se drže današnjih resolucij ter zaklical: Bog vas poživi!

(Zvršetak pride.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 17. sept. 1900.

Hrvatje in Slovenci in prihodnje volitve. Pod naslovom »Volitve v Avstriji«, prinaša »Agramer Tagblatt« uvoden članek, v katerem razpravlja o paroli, ki jo je izdala vlada za predstoječe volitve. Vlada postavlja volilce pred alternativo: ali se odločite za uspešno parlamentarno delovanje, ali pa za narodna vprašanja. Članek v »Tagblattu« dokazuje, da to vladino stališče ni pravo, posebno Hrvatje in Slovenci ne morejo vsprejeti tega stališča. Tudi mi se zavedamo važnosti teh vprašanj, saj sta ravno Primorje in Dalmacija najbolj izostala v gospodarskem pogledu. Vprašanje pa je, da-li smemo res pričakovati, da se nam gospodarski položaj zboljša, ako zapostavimo narodna vprašanja? Skušnje nas uče, da ne. Kolikokrat že so Hrvatje in Slovenci v imenu gospodarskih interesov doprinali narodne žrtve, ne da bi se nam bilo zboljšalo gospodarsko položanje. Mi smo navadno žrtve v narodnem in gospodarskem pogledu. Naši zastopniki so vedno in v vseh možnih oblikah — v govorih, predlogih, interpelacijah — povdarjali gospodarsko propadanje od njih zastopane ljudstva in so tudi navajali sredstva, kako bi se to stanje dalo zboljšati, ali njih glas je bil vsikdar glas vpajočega v puščavi. Naši poslanci so dokazali s tem, da pri njih narodna vprašanja ne izključujejo gospodarskih vprašanj. Naš narod v Primorju bi gotovo želel, da se parlament bavi z gospodarskimi vprašanji, ali tega ne more umeti, zakaj naj bi radi tega moral doprinali narodne žrtve? Za nas Slovence in Hrvate so narodna vprašanja hkrati vprašanja ekzistence in narodnega življenja; ta vprašanja tvorijo najelementarnejše pravo našega naroda.

Mi smo celo prepričani, da je rešenje narodnega vprašanja temeljni pogoj mirnega gospodarskega razvoja.

Slovenci in Hrvatje ne pričakujejo nobenega konkretnega rezultata od prihodnjih volitev; ako se pa vendar udeležijo istih z vso pozhrtvovalnostjo, jih vodi o tem namen: da pred vlado in nasprotniki dokumentirajo svojo ekzistenco in da dajo krepkega izraza svojim narodnim aspiracijam. Ta pomen imajo volitve v Primorju. Če vladni to prav, naj le krivdo na tem pripiše sama sebi. Iredentizem ne pripušča drugače. Tudi iredentovci nimajo zaupanja v gospodarsko delovanje parlamenta in stopajo v volilni boj le z namenom, da dokažejo, da je Primorje italijansko! Čim pa je tako, se mi ne moremo ozirati na vladni program, ampak moramo iti v volilni boj le z ozirom na iredentizem.

Nadalje se članek bavi z vprašanjem, da-li se vlada o bodočih volitvah postavi na stran iredentizma? Po naravni stvari bi bil mogoče le jeden odgovor: da ne. No, Hrvatje in Slovenci ne zahtevajo od vlade nikake pomoči. Oni zahtevajo le, da je vlada nepristranska, da postopa zakonito in objektivno. Dosedaj se ni ugajalo tej zahtevi, vzlasti v Trstu ne. Le vlade dvomljiva zasluga je, da so bili izvoljeni Hortis, Mauroner in Angeli.

Mi imamo vsega vzroka, da smo skeptični, nadejamo pa se vendar — tako zaključuje »Tagblatt« —, da bo dunajska vlada to pot bolj pazila na postopanje tržaškega namestništva in da naloži istemu, naj odneha od politike, ki more narediti vladno skrivno na iredentizmu.

H krizi. Bivši načelnik mladočeškega kluba, dr. Engel, meni v svojem glasilu z ozirom na vesti, da nekateri češki poslanci ne bodo več kandidirali, ker ne bi hoteli že v naprej vsprejeti direktive za svoje bodoče postopanje, da res ne bi bilo umestno, ako bi volilci že sedaj vezali poslancem roke in bi s tem razkrivali karte vladni in nasprotnikom. To ne bi bilo političko. Dr. Engel opominja, da se je poprej že enkrat, ob slično težavnih in odgovornosti polnih razmerah storil sklep, da je

klubu poslancev prepustiti popolno slobodo glede njih taktičkega postopanja. Tako naj bi se storilo tudi sedaj, ko je absolutno nemogoče računati, kako se bo situacija dalje razvijala.

Na vsaki način pa da bi bilo od velike koristi, ako češka delegacija nastopi na Dunaju v popolni enotnosti in složnosti, toliko v ciljih kolikor v izbiri političkih sredstev.

O aferi biskupa Stadlerja morajo hrvatske novine — kakor so že razmere — pisati jako previdno, če sploh hočejo kaj pisati. Njihova izvajanja povdarjajo posebno, da v ukoru cesarjevem ni jedne besede, ki bi bila naperjena proti stremljenju po združenju Bosne s Hrvatsko. Vlada da povdarja marveč, da je to »strogo politično vprašanje«, katerega rešitev spada v delokrog gotovih posvetnih činiteljev. Zato se hrvatsko novinstvo obrača proti novinarjem nasprotnikom, ki v pismo cesarjevo pokladajo nekaj, česar ni. Dunajski in budimpeštanski listi vidijo v besedilu cesarjevega pisma obsodbo vsega prizadevanja za združenje sploh. Tako predrznost mora vzbujati le indignacijo. Ali vsi ti napadi in vsa ta sumničanja gotovo zgreše svoj cilj, kajti nič da ne more odvrniti naroda hrvatskega, da ne bi nadalje sledil tem aspiracijam, ki morejo le ojačiti monarhijo.

Tržaške vesti.

Ne tako! Pišejo nam: Ob priliki »velikega« žalovanja po pok. italijanskem kralju so, kakor že omenjeno, »žalovale« tudi vse tržaške kavarne! Tudi lastnik kavarne v katero zahajamo mi Slovenci, je bil med njimi a le zadnji dan in še to po zvijači voditelja kavarne. Posledica temu je bila, da je nekaj naših opustilo gori omenjeno kavno, zahtevaje zadoščanja.

Lastnik se je takoj opravičil in tudi deloma ugodil zahtevam užaljenih gospodov. Ali to ni še zadoščalo dotičnim gospodom, ki nadaljujejo svoj »štrajk« ali »bojkot«, ali kakor že hočete imenovati to. Stvar sicer ni Bog ve kake važnosti, ali vendar je vredno, da spregovorimo par besed o njej.

Pregovor pravi: »Mej dvema zlema izberi si manje zlo«. Ta pregovor je vreden, da ga uvažujemo, osobito mi tržaški Slovenci. Mi smo često radikalni do skrajnosti, tedaj namreč, ko treba kljubovati — svojemu bližnjemu! Doslednost poznamo pa le na papirju!

Nekega dne sem vdobil v roke dopisnico, poslano po nekaterih mladeničih našem edinemu narodnemu kavarnarju. Na tej dopisnici so stavili slovanski nadpis kakor pogoj, da bodo zopet zahajali v kavnarno. Njih zahteva je bila opravičena, ali da oni, taki narodni radikali, pošiljajo nemško dopisnico — in še z neestetičnimi slikami — to se mi ne vidi posebno logično, še manj častno, najmanj pa — narodno.

Mi ne trdimo, da je naš kavarnar brez vsake krivde, ali uvaževati moramo, da je on priznal in deloma tudi popravil svoj pogrešek, ter obljubil storiti vse mogoče, da zadovolji svoje sorojake.

Ako pa ni v »trgovinski kavarni« vse kakor si mi želimo, ni to krivda lastnika samega, ampak je tudi naša, ker smo do sedaj dopuščali, da je šlo vse po starem! Ali mi ne smemo pozabiti, čim pa je lastnik naš človek, ki je naročen na mnogo slovanskih listov; ki je člen narodnim društvom in podpira našo narodno stvar — tudi materialno, smemo že povedati gospodi, da store oni, ki podpirajo svojega človeka — če tudi le-ta ni brez vsake hibe — manje zlo, nego pa oni, ki vedoma in namenoma podpirajo — naše sovražnike, kakor delajo dotični gospodje v imenu — slovenskega radikalizma. Radikalizem je lepa stvar, ali isti bodi tudi dosleden, ne kaže se pa le v gotovih slučajih.

Sedaj ima naša kavnarna tudi slovenski nadpis. Res je sicer, da ta nadpis ni na istem mestu, kjer bi moral biti in kjer bi si ga želeli tudi mi, ali začetek je to vendar. A glavno je to: ako v sedanji naši kavarni tudi ni vse tako v narodnem pogledu, kakor bi moralo biti, je pa drugje še mnogo mnogo slabše!

Slednjič naj bi pomislili dotični gospodje da v kavnarno, kjer se shajamo mi tržaški Slovenci, ne hodimo samo kavo pit, časnike čitat in morda igrat, ampak je to nekako shajališče Slovencev mestnih in z dežele, nekaka narodna borza, kjer se gibljemo tako slobodno, kakor bi se ne mogli nikjer drugje. Naša društva nam mečejo na ulice, gostilne že nimamo več nobene primerne, vsled česar

se zgublamo po vsem mestu in ni nikjer več najti večje družbe, in sedaj naj bi, tako rekoč, še sami sebe vrgli iz te kavarne in si zaprli lokal, kjer jedino še se moremo čutiti domače. To bi bilo nespametno. Gospodje naj le premišljajo in potem ne bodo kritikovali onih gotovo tudi narodnih mož, ki se niso hoteli pridružiti njih — radikalizmu!!

Iz zgornje okolice nam pišejo:

Kje je to b'lo,
Kam je to šlo?
Tae'ga veselja
Več ga ne bo.

Gospod urednik! Ali se še spominjate dne 2. avgusta lanskega leta, ko je bila tista ekspedicija po zgornji okolici, ki si je bila nadela zgodovinsko-važno nalogo: uveriti naše ljudstvo, kako »radi« je imajo gospodje v Trstu! Imenitna je bila ta družba, sami odlični gospodje iz laškega in vladnega tabora, a med njimi junak današnjih dni — d' Angeli! Tolažili so nas bili torej: »Bodite dobri, gospodje vas imajo radi!« Se ve, tistikrat nismo še vedeli, in gospod namestnik menda tudi ni vedel, kake vrste je mož, ki se imenuje d' Angeli!

Bilo je nekoliko dni pozneje, ko je priplul v Trst parnik z — »generalom« Menotti Garibaldijem na krovu. No, to je bilo zopet veselje za »naše« zastopnike naroda! In mi okoličani smo imeli zopet veliko srečo, da nas je obiskala imenitna gospoda. Družba je vodila ali vozila po zgornji okolici slavnega laškega generala — pa ne zaradi bikov, ampak zaradi nekaj družega. Kazali so generalu, kod vse vrše svoje »apostolsko delo«, svojo veliko nalogo in prepričati so hoteli »generalu«, kako zdrolo je že jabolko, ki naj bi padlo materi — Italiji v naročje!! Imenitna družba je bila to; okolica se je čutila počešeno, saj je bil v družbi zopet gospod — d' Angeli. Pomislite ljudje božji: elegantna kočija s štirimi konji in v kočiji je sedel general in — Angeli zraven. In držal je v roki — Angeli namreč — šopek »margharit«.

Z eno besedo: bili so sami angelji — varuhi, ki čuvajo italijanski ugled mesta tržaškega in pa našo okolico za — mater Italijo.

Ali ti angelji, ali vsaj jeden med njimi je padel. Pa čemu bi vam govoril, saj poznate tisto povest, katere zadnji čin se je nedavno temu vršil na tržaškem sodišču in na katerega je padala grda senca »padlega« jej angela tržaškega. Letal je visoko in padel je nizko. Državni poslance je bil — III. skupine, v kateri volijo državni uradniki — in v višavah dvatisočletne kulture se je žibal in sedaj je telebnil v globino in toliko da se niso posuli nanj neki paragrafi. Sie transit gloria mundi!

Okoličani pa vidijo sedaj, kakov je bil jeden tistih mož, ki jih imajo — vsaj visoki gospodje trdijo tako — grozno »radi« in ki pravijo, da smo mi barbari. Žalostno so zatemnele »zvezde« tržaške in — »angelji« delajo sramoto tistim laškim nebesom, v katere bi jih Menotti in oni, ki so ga vozarili po okolici, radi odločili tudi nas okoličane. Kam je to šlo tae'ga veselja več ga ne bo.

Nekdo, ki dobro ve, kako nas imajo »radi«.

Porotno sodišče. Včeraj se je vršila končna razprava proti 21-letnemu trgovinskemu agentu Josipu Köstneru iz Kočevja, obtoženemu tatvine po §§ 171, 173 in 179 kaz. zakona, ker je dne 30. junija t. l. ukradel v vili Eeonomo v ulici Romagna vrednostnih predmetov za 800 kron. Köstner je bil že kaznovan zaradi tatvine. Ko so ga kmalu po činu aretirali na Dunaju, so našli še več ukradenih predmetov pri njem. Na včerajšnji razpravi je obtoženec pripovedal bajko o neki drugi osebi, ki da bi izvršila tatvino. Porotniki so potrdili vprašanje o krivdi ter je bil Köstner obsojen na štiri leta težke ječe, poostrene s postom vsakega četrta leta.

Dražbe premičnin. V sredo., dne 18. septembra ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Toro št. 7. in v ulici Farneto št. 22, hišna oprava in oprema v zalogi; pri sv. Ani št. 204, kamni in bicikel; v ulici S. Sabastiano št. 2, oprema v zalogi, galanterije, obuvala in dr.; v ulici Bastione št. 2, hišna oprava v ulici della Zonta št. 2, hišna oprava; v ulici Caserma šte. 3, hišna oprava.

Okrajna bolniška blagajna. Tekom prošlega tedna je bilo prijavljenih 442 slučajev bolezni, 442 oseb je proglašanih zdravimi, 876 jih je ostalo v zdravljenju, med

poslednjimi 195 takih, ki so ponesrečili na delu. V 215 slučajih so se bolniki pregrešili proti naredbam zdravnikov. Na podporah se je izplačalo tokom tedna 10,456.52 kron.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 21.7, ob 2. uri popoldne 23.7 C°. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 768.4 — Danes plima ob 7.30 predp. in ob 6.11 pop.; oseka ob 0.31 predpoludne in ob 0.47 popoldne.

Za »Narodni dom« v Trstu. Glasom zadnjega izkaza je bilo nabranih K 1830.95; velecenjena novoporočena J. in M. sta darovala namesto »konfetov« K 50; skupaj K 1880.95.

Slovenci in Slovenke! Spominjajte se v veselju in žalosti našega »Narodnega doma«.

Telovadno društvo »Tržaški Sokol« otvori v soboto zvečer svojo novo telovadnico, nahajajočo se v ulici Coroneo št. 15. Pripravljalna dela so blizu dovršena. Lokal za telovadnico, jako prostoren, visok in zračen, bo sedaj popolnoma odgovarjal svojemu smotru, in vrhu tega bo tudi jako pripraven za veselice in ples. »Tržaški Sokol« je imel sicer mnogo troškov, da bo vse tako lepo urejeno, in zato apeluje na vse rodoljube, da vsaki po svoji moči povspešuje in podpira to velevažno društvo. — Na drugem mestu pri našemu poziv odbora za telovadbo, katere se prične z dnem 24. t. m., a tam so pregledno naznačene ure pouka za starejše in redne telovadce, za gojence in ženski oddelek. Telovadbo, ki je poleg drugih velevažnih smotrov sokolskih društev eden najvažnejših, mora društvo z vso vnamo gojiti. Zato so vabljeni vsi oni, ki žele udeleževati se pouka v telovadbi, naj se kmalo in mnogobrojno prigrasijo pri društvenem učitelju, bratu Matevžu Bergantu, ul. Molin piccolo št. 3. II., ali pa prihodnji teden v telovadnici med urami pouka.

Doneski za moško podružnico sv. Cirila in Metoda. Gg. Presen Miha je postal ustanovnik v doneskom 20 K o priliki praznovanja druge obletnice svoje poroke, I. in B. v Trstu mesto »konfetov« 50 K.

Srečna hvala gospodom darovateljem! (Ako bi kak dar po pomoti izostal v objavi v »Edinosti«, prosi se, da se to naznani podpisnemu).

Simon Škrinjar,
t. č. blagajničar, ulica Stadion 19 I.
Jugoslovanska socijalna demokracija je prenesla svoj sedež iz Ljubljane v Trst.

Vesti iz ostale Primorske.

× Velik požar v Pierisu. Ko je gorel v Trstu mlin »Eeonomo«, je v Pierisu v Furlaniji gorela vila Settomini, sedaj last dedičev Petra Clemente, širono poslopje v 2 nadstropji. O tej priliki so zgorele tri osebe, in sicer udova Clemente, 14-letni Peter Clemente in Roza Trevisan.

× Predsedništvo ženske podružnice družbe sv. C. in M. v Sežani naznanja, da bo dne 23. septembra t. l. ob 4. uri in pol popoldne letni občni zbor v prostorih g. Franje Guličeve se sledečim redom: 1. Pozdrav predsednice. 2. Poročilo blagajnice. 3. poročilo tajnice. 4. morebitni predlogi. 5. Volitev odbora in zastopništva — ter uljudno vabi vse čč. udinje na udeležbo.

× Od sv. Antona v Istri nam pišejo: Te dni sem imel priliko, da sem si ogledal zopet enkrat res lepo kopersko okolico. Nočem Vam opisovati, kako sem zopet oživel med dobrim, gostoljubnim našim narodom, kako sem se radoval v krasni prirodi, ki nam siplje v tem prelepem delu slovenske zemlje vsega, kar nam sree poželi. Zeleni travniki, rodovite njive, bogato obložena vinorodna loza, lepa živina, prijazne cerkvice — kaj hočete še več! Ljudstvo prijazno, marljivo, pošteno. In kako ljubi ta naš narod prosveto! S kakim veseljem posluša poučevanje na shodih, kako se oklepa svojih bratov in pevskih društev, kako ljubi našo lepo narodno pesem! Najlepši dokaz, da si želi naš narod napredka, pa so krasna šolska poslopja. Pri sv. Antonu so zgradili velikansko zidanico — palačo bi skoraj smeli imenovati to prostrano dvonadstropno hišo. Pa je tudi potrebno toliko poslopje; saj imajo v župniji nad 200 šolskih otrok za tri razrede.

Čuditi pa se moramo, ko smo čuli, da imajo pri sv. Antonu le enega učitelja, in še ta ni stalen, ampak le začasno nameščen penzionist. Vsa čast njegovemu delovanju v šoli in kakor pevovodji! Tu mu gre res vsa

hvala. Vendar bi pa bilo želeli, da v dobimo stalnega učitelja, agilno mlado moč, odločnega narodnjaka. To bi videli, kako bi se pri sv. Antonu razvila narodna samozavest, društveno življenje, narodni ponos! Vprašamo torej: Kdo je kriv, da pri sv. Antonu še ni stalnega učitelja?

Prebivalstvo je moralo prinašati tolike žrtve, da so si zgradili veliko šolsko poslopje, ki jim stoji zdaj — prazno!

Vesti iz Kranjske.

* Odvetniška zbornica za Kranjsko je imela minolo soboto občni zbor. Za bodočo poslovno dobo so bili izvoljeni letos v odbor: g. dr. Fran Munda in g. dr. Tavčar odbornika; g. dr. Dragotin Treo namestnikom. V disciplinarni svet so izvoljeni g. dr. Valentin Stempihar in g. dr. Karl Triller členoma, g. dr. Janko Jamšek in g. dr. Jakob Sehegula namestnikoma.

* Slavnostna akademija, ki jo je priredilo slovensko umetniško društvo v Ljubljani povodom otvoritve I. slovenske umetniške razstave, je kaj krasno uspela. Žal le, da občinstvo ni povsem napolnilo dvorane. Sosebno so se odlikovale pevke: gospica M. Dev, znana izborna sopranistkinja pri »Glasbeni Matici«, ter operni pevki gospica W. Radkiewicz in gospica L. Nočmi. Jednako odlično so nastopili tudi gospodje pevci: Oželski i. dr. Tudi ta akademija je pokazala, kako vneto se goji umetnost v Sloveniji.

* Velik zločin. »Narod« poroča, da so dne 15. t. m. našli blizu vasi Lazec občine Draga s smrečjem in steljo pokrito truplo neke ženske. Razen velike rane na vratu, katera jej je bila najbrže z orožjem prizadeta, ni bilo opaziti težkih telesnih poškodb. Po obrazu je niso mogli takoj spoznati, pač pa so pogodili po obleki in novih škornjih, da je to 22-letna hči Petra Modica, trgovca in posestnika v Dragi. Pogrešali so jo že tri tedne. Bila je omožena in brlka ter je zapustila jedno 1-letno dete. Sodiijo, da je bil umor izvršen že koncem avgusta, torej v času, ko so bile v Cerkljici vojaške vaje. Šla je bila moža obiskat, ki je bil takrat tudi pri vojaških vajah in bila domov grede napadena. Komisija je že došla na lice mesta. Zločince ni znan, a vsled nekaterih okoliščin se oblastim najbrže posreči po vestnih preiskavah istemu priti na sled.

* Pobegnil je minolo soboto prisiljenec eigan Jakob Brajdič iz Mirne peči, ki je kopal kanal na Zaloški cesti.

* Osebnosti. Dež. predsednik kranjski, baron Hein, se je povrnil z Dunaja v Ljubljano. — Gimnazijski profesor v Novem mestu, g. Leopold Koprivšek, je šel v pokoj. — Inženir na deželni vladi v Ljubljani, g. Karol Grünhut, je poklican v ministerstvo notranjih del na službovanje.

* Suplenti na gimnaziju v Kranju so imenovani gg. Vadnal, dr. Bevk, Jeršinovec in Pirnat.

* Prešernova slavnost v Kranju se je minolo nedeljo jako lepo izvršila ob mnogobrojni udeležbi. Društvenih zastav je bilo osem. Spominska plošča, ki se je odkrila na hiši, v kateri je Prešeren umrl, je izklesana iz krasnega črnega granita ter je 100 cm, dolga in 65 cm, visoka; napis se glasi: »V tej hiši je bival in umrl prvak slovenskih pesnikov dr. France Prešeren. V proslavo stoletnice rojstva postavila »Narodna čitalnica« v Kranju 16. sept. 1900.«

Vesti iz Koroške.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil zakon sklenjen v dež. zboru koroškem, da se razdeli občina Muta v zilski dolini v dve samostojni občini.

O dopolnilni volitvi v koroški deželni zbor dne 15. t. m. je bil z 72 glasovi izvoljen poslanec posestnik Jozef Huber iz Rut blizu Polja. V koroškem deželnem zboru so sedaj trije poslanci z imenom »Huber«: Janez, Frane in Jozef.

Strašen požar je razsajal dne 13. t. m. v vasi sv. Magdalena v župniji sv. Nikolaja pri Beljaku. Ker v bližini ni bilo vode, je bilo v ognju že 15 poslopij, predno so iz ondotnega jezera napeljali vodo ter omejili ogenj, da se ni še bolj razširil. Sreča je, da so bili prizadeti zavarovani. Kako je nastal ogenj, še ni znano.

Razne vesti.

Grof Tolstoj je nevarno obolel. Njegovo stanje napravlja velike skrbi onim, ki so okrog njega na njegovem posestvu Jasna Poljana. — Njegovo najnovejšo beletristično delo »Moderni sužnji« izide v kratkem v Moskvi. To delo je nastalo, ker je cenzura zaplenila nekoč Tolstoeva spis, v katerem se je isti izjavil glede delavskega vprašanja. Tolstoj je nato svoje nazore napisal v beletristični obliki, ki pa se je pač tudi strigla. Doslovno pa izidejo »Moderni sužnji« v inozemstvu.

Gluhost. Neka bogata gospa, ki je ozdravila od gluhosti in šumenja v ušesih s pomočjo ušesnega bobnila dr. Nicholsona, je darovala njegovemu zavodu 75.000 gld. z namenom, da gluhi in nepremožni ljudje vdo-bijo brezplačno taka bobnila. Pisma naj se naslovijo: Št. 4660, zavod Nicholson »Longcotte, Gunnersburg, London. W.

Književnost in umetnost.

Družba sv. Mohorja. Število udov družbe sv. Mohorja je letos napredovalo od 78.103 na 78.596, to je: 493 udov več nego lani! Teh 78.596 Slovencev-Mohorjanov je razdeljenih po posameznih škofijah in krajih tako-le:

1. Goriška nadškofija 8.610 udov, manj 294.
2. Krška škofija 6.368 udov, več 141.
3. Lavantinska škofija 25.796 udov, več 990.
4. Ljubljanska škofija 30.106 udov, manj 636.
5. Tržaško-koperska škofija 4.016 udov, več 28.
6. Sekovska škofija 564 udov, več 39.
7. Somboteljska škofija 344 udov, več 28.
8. Zagrebška nadškofija 545 udov, manj 23.
9. Senjska škofija 213 udov, manj 1.
10. Porreška škofija 130 udov, več 19.
11. Dja-kovska škofija 62 udov, več 15.
12. Bosniška škofija 237 udov, več 10.
13. Videmska nadškofija 194 udov, manj 3.
14. Razni kraji 526 udov, več 208.
15. Amerikanci 804 udov, več 14.
16. Iz Afrike in Azije 81 udov, manj 42.

Pregled nam kaže, da smo napredovali v 10 škofijah (in sicer za vkup 1492 udov), nazadovali pa v 6 škofijah (za vkup 999 udov). LAVORIKA gre letos lavantinski škofiji, kjer je število poskočilo za 990 udov. Vesel je napredek tudi v krški škofiji, kjer štejemo 141 udov več. Po raznih krajih je naraslo število za 208.

Rokopisov je družbenem odboru v tem letu došlo 76. V zadnji svoji seji je odbor sprejel sledeče:

a) Večja dela:

1. J. M. Seigerschmied: »Pamet in vera«. Apologetičen spis.
2. M. Cilenšek: »Naše koristne rastline.«
3. J. Koprivnik: »Umni vrtnar«.

b) Leposlovne vsebine:

1. T. M. Dovič: »Oskrbnikov sin«. Povest.
2. Malograjski: »Nehvaležni sin«. Povest.
3. Isti: »Miklova lipa«. Povest.
4. Isti: »Pisana mati«. Povest.
5. Fr. Ks. Meško: »Pripovedka«. Povest.
6. Pavel Perko: »Umrli...«. Črtica.
7. Podgoričan: »Prvi hleb«. Povest.
8. Ivan Pucelj: »Kakor na kup, tako s kupa«. Povest.
9. Gr. Rant: »Nesrečna človeka«. 10. Ivo Trošt: »Kdor zna, pa zna«. Povest.
11. Dr. J. Vošnjak: »Blagor mirnim!« Dve povesti.
12. Isti: »Ne vdajmo se!« Kratkočasnica v enem dejanju.

Telovadno društvo „Tržaški Sokol“

V soboto dne 22. septembra 1900. ob 9. uri zvečer se bo vršila

svečanostna otvoritev

nove društvene telovadnice

(ulica Coroneo št. 15)

Z dnem 24. septembra 1900.

%% prične redni poduk v telovadbi %%

in sicer bo isti:

- Za redne telovadce** v torek in petek od 8—9½ ure zvečer.
- Za starejše telovadce** v ponedeljek in četrtek od 8—9 ure zvečer.
- Za gojence** v sredo in soboto od 4—5 ure pop.
- Za zenski oddelek** v sredo in soboto od 6—7 ure zvečer.

Gospe bodo plačevale za poduk po 1 K na mesec. Gojenci pa po 50 stot. Revnejše gojence lahko oprostí odbor od plačevanja.

Upisovanja za poduk sprejema učitelj brat Matko Bergant (ul. Molin piccolo št. 3. II.) od 24. t. m. naprej pa v telovadnici pred podukom.

Odbor „Tržaškega Sokola“.

c) Poučne vsebine:

1. Ant. Janežič: »Najvažnejše določbe o novem davku«.
2. J. M. Dovič: »O Prešernovi stoletnici«.
3. J. Koprivnik: »Grozni plesen«.
4. Isti: »San jozeski kapar ali ščitar«.
5. J. Lesar: »Nadučitelj Jozef Rak-telj«.
6. Iv. Planinec: »Slovensko planinsko društvo«.
7. Fr. Praprotnik: »Zasajajmo le-lepa drevesa«.
8. Fr. Podbor: »Gospodarske drobtinice«.
9. Fr. Šegula: »Razgled po kat. misijonih«.
10. Lj. Stiasny: »Rusenska naselbina pri Vladikavkazu na Ruskem«.
11. Fr. Štingl: »Zavetniki posameznih st. nov«.
12. Isti: »Zgodovinske črtice«.
13. Isti: »Iz življenja imenitnih mož«.
14. Fr. Uršič: »Novi zakon o prejemščinah«.
15. Dr. J. Vošnjak: »Streljanje proti toči«.
16. J. B. T.: »Opatija Zatičina«.

č) Razne pesmi so poslali pesniki: Fr. Ks. Meško, Fr. Neubauer, Rad. Silvester, Ljudmila, R. Kosar.

Brzjavna poročila.

Cesarjevo priznanje vojski.

DUNAJ 18. (K. B.) Glasom »Wiener Zeitung« je cesar v povelju na armado izrazil svoje veliko zadovoljstvo o vojaških vrlinah čet, ki so se udeležile galiških manevrov; cesar se je izrazil, da je občutil srčno veselje, ko mu je nadvojvoda Rainer v imenu vojske sporočil čestitke k 70-letnici; cesar se je spominjal tudi junaške vojne mornarice, ki o posebno težkih razmerah v vzhodni Aziji dela čast avstro-ogerski zastavi, ter je zahvalil toplo vse vojaštvo za nepremično zvestobo in udanost in izrekel željo, naj Bog blagoslovi avstro-ogerske zastave v blagor domovine in cesarske hiše, katere sreča in ponos sloni na vseh, ki hočejo ohraniti to, kar so združila stoletja.

Cesarski manevri.

DUNAJ 17. (K. B.) Vrhovno vodstvo manevrov, s šefom glavnega štaba pl. Beckom na čelu, se je popoldne vrnilo iz Jaslega.

Posvetovanje levčarjev o položaju.

DUNAJ 18. (K. B.) Načelniki bivše levice zbornice poslancev so se danes popoldne na povabilo dra. Funkeja zbrali v posvetovanje o političnem položaju.

Deschanel na Dunaju.

DUNAJ 18. (K. B.) Predsednik francoske komore, Deschanel, je prispel semkaj. O kraljici Nataliji.

BELIGRAD 17. (K. B.) Izredni občni zbor ženskega društva je sprejel soglasno resolucijo, ki odločno obsoja postopanje kraljice Natalije nasproti kralju Aleksandru in kraljici Dragi; v isti resoluciji so kraljici Nataliji vzeli pokroviteljstvo ženskega društva. Izvolili so odposlance, ki ima pokroviteljstvo ponuditi kraljici Dragi.

Vojna v južni Afriki.

HAAG 17. (K. B.) »Reuter« je zvedel, da je nizozemska vlada svojemu konzulu v Lourenzo-Marquezu brzjavljavim potom naročila, da obvesti Krügerja, da je nizozemska vlada pripravljena staviti mu jedno svojih vojnihi ladij na razpolago, da se na nji prepelje v Evropo. Ako Krüger sprejme to ponudbo, je parnik lahko v petih ali šestih dneh v Lourenzo-Marquezu.

LONDON 17. (K. B.) Listu »Times« javljajo iz Capstadta: Krüger je izjavil, da je zadnja proklamacija lorda Robertsa neveljavna; Angleži da niso osvojili republik, ki nočeja priznati angleškega gospodstva, ker so velevalisti priznale njuno neodvisnost.

LONDON 18. (K. B.) »Daily Mail« javlja včeraj iz Pietermaritzburga, da bo lord Roberts, kakor zagotavljajo, okoli 3. oktobra šel iz Pretorije na Angleško. Isti list javlja včeraj iz Lourenzo Marqueza, da so inozemski najeti vojaki oplenili in zažgali Kumasi-port, ker je bilo pričakovati, da ta kraj zasedejo kmalo Angleži. Buri se umikajo proti goram ob soteski Zous.

Ustaja na Kitajskem.

TIENTSIN 17. (K. B.) »Reuter« javlja: Nemei poročajo o bitki, katero so imeli z močnim bokerskim oddelkom od Pekinga proti zapadu. Nemei so izgubili baje 20 mož.

LONDON 17. (K. B.) »Times« javljajo iz Pekinga z dne 7. t. m.: Ruski poslanik je odložil svoj odhod za nekoliko dni. Ruske čete so dobile ukaz, da ustavijo vse priprave za prezimovanje v Pekingu.

BEROLIN 17. (K. B.) »Wolff« javlja včeraj iz Shanghai: Glasom uradne vesti iz Tientsina je nemški pomorski batalijon dne 11. t. m. osvojil Liang ter ga požgal. 800 bokserjev je padlo. Na nemški strani je mrtev en mož, pet jih je ranjenih.

FRANKOBROD n. M. (K. B.) »Frakf. Zeitg.« javlja včeraj iz Shanghai: Kitajci so odbili tretji naval Rusov na trdnjave v Peitangu.

LONDON 17. (K. B.) »Reuter« javlja dne 11. t. m. iz Pekinga: Japonsko poslanstvo ne veruje, da je mož, ki je priznal, da je umoril pl. Kettelerja, resnični krivec. »Daily News« javljajo z dne 8. t. m. iz Pekinga, da so Kitajci, ki je umoril pl. Kettelerja, ustrelili.

PETROGRAD 17. (K. B.) »Novoe Vreme« poroča, da ruske čete, kakor hitro mogoče, zapuste Peking. Poslanik pl. Giers se nastani v Tientsinu ter bo sam vodil v imenu Rusije pogajanje s kitajskimi odposlanci. Če bi bilo potrebno, potoval bo v to svrhu v Peking.

PEKING 17. (K. B.) Inozemski poslani-niki so imeli danes posvetovanje, na katerem so izrekli, da nimajo pooblastil, da bi se pogajali s princem Tsingom. Istega menenja so generali zveznih čet. Ruskemu poslanstvu je (Dalje na četrti strani.)

POZOR!

POZOR!

Domača obrt.

Velika zaloga raznovrstnega pohištva, Iz odlikovanih tovarni Solkana in Gorice

Antona Černigoj-a

sa nahaja v Trstu, Via di Piazza vecchia (Rosario) št 1. na desni strani cerkve sv. Petra.

Cene brez konkurence.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke
Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu.
Odpošiljatev je poštne prosta.
Prezema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Zaloga in tovarna
pohištva vsake vrste
od
Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).
Bogat izbor v tapetarijah, srečnih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.
Cene brez konkurence.
Predmeti stavijo se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunalo.

došel ukaz, da zapusti Peking. Robert Hart je opozoril generale, naj bodo pripravljeni na bližnje sovražnosti. Kitajske čete da se združujejo ter je nevarnost, da prestržejo zveze. Tekom meseca novembra pride po njegovem menenju do novih spopadov. Dokler ne pride Li-Hung-Cang, da se naj ne prične s pogajanj.

LONDON 18. (K. B.) »Standard« javlja iz Washingtona z večerajšnjega dne: Ruski in francoski zastopnik, ki sta danes v jutro obiskala državni departement, sta izjavila, da se namere njunih vlad gledé umakne-nja iz Pekinga niso spremenile.

Trgovina in promet.

Tedensko tržno poročilo.

V Trstu, dne 15. septembra 1900.

(Cene vseh predmetov veljajo brez carine.)

Kolonijalno blago. Kava: Začetkom prošlega tedna so poskočile cene kavi v Brazilu in na merodajnih trgih. Pozneje se je ta višek zopet poizgubil ter smo zaključili skoro o nespremenjenih cenah. Naš trg je bil miren o omejenem prometu. — S trga so vzeli 300 vreč kave Santos od navadne do fine po 50 do 58 K za 50 kg. — V javnih skladiščih je bilo koncem tedna 8216 q kave. — Dovož je znašal od 7. do 13. septembra: 4535 vreč kave različnega izvora.

Sladkor: Položaj nespremenjen, t. j. miren za gotovo blago, ki je imelo le malo prometa, trden za nove pridelke na daljše roke. — Glede zadnjih se je sklenilo precej kupčij o malo višjih cenah. Zaključili smo o naslednjih cenah:

Za gotovo prevozno blago, voznine prosto v Trstu s škontom 2⁹/₁₀:

Centrifugalni pilé . . . 28 1/4—28 1/2 K
Melis-pilé 28 1/4—28 1/2 „
Concassé 28 1/2—28 3/4 „
Soli po 1.80—2 kg. . . 31 1/2 32.— „
V kockah v zabojih po

25 in 50 kg. 31.—32.— „
Za naročbe november-marec:

Centrifugalni pilé . . . 27 1/4—28— K
Melis 27 3/8—28 1/4. K

Po železnici je došlo iz notranjosti od 7. do 13. septembra: 2000 q (proti 2200 q v isti dobi lani).

Skladišče je znašalo dne 12. t. meseca 68.300 q, in sicer 63.832 q na skladiščih (proti 28.600 q in 26.776 q v isti dobi lani).

Žito: Trg miren, nespremenjen. Zaloga je znašala 224 q pšenice (24 q v skladiščih), 4027 turščice (3427 q v skladiščih) in 300 q ovsa. — Prodalo se je 2000 q turščice levantinske po 11 K.

Bombaž: Cene rastejo. — Prodalo se je 90 bal Adane po 102 K za q.

Moka: Trg nespremenjen; promet omejen.

Južno sadje: Trg precej živahen; tendenca za majhne in zelene limone medla; pomaranč je primanjkovalo; cene istim so bile zelo trdne. — Z levantinskim sadjem je bilo precej prometa o trdnih cenah.

Mandelji: Trg zelo trden.

Les: Nekih vrst lesa je primanjkovalo; cene zelo trdne.

Olje oljkino: Prodalo se je prošlih 14 dni 100 q italijanskega polufinega do zelo finega namiznega v sodih po 120—156 K in 100 q levantinskega v barelih po 80 K od q.

Riž: Trg še vedno trden z omejenim prometom. Japonskega riža prve vrste primanjkuje.

Zahvala!

Podpisane prizadete žaluječe družine se najpristneje zahvaljujejo vsem Rimanjem, ki so minolo nedeljo mnogoštevilno prisostvovali lepemu pogrebu nepozabnega, nam draga

Josipa Pregarca

c. kr. policijskega stražarja.

Posebno pa se še zahvaljujemo c. kr. redarstvenemu ravnatelju v Trstu, ki je blagovolilo odrediti k pogrebu poseben oddelek njegovih gg. tovarišev in tem poslednjim za vrnec; dalje domačemu pevskega zboru »Slavec« in njega pevovodju g. I. Valentiju za ganljivo petje in preč. g. duhovniku Ant. dru. Požarju, ki je ves čas bolezn bil reden obiskovatelj in tolažitelj prizadetih družinam. Bog plati!

V Rimanjih, dne 17. septembra 1900.

Rodbine: **Pregarec, Bogatec, Žuljan.**

Mršavost.

Lep život se zadobi z našim **oriental-skim prahom**. Jamči se, da se teža pomnoži v 6—8 tednih do 30 engl. liber. Priporočen od zdravnikov ter ni nikaka prevara. Mnogo zahvalnih pisem. Cena škatlici z navodilom 2 kroni 50 stotink proti povzetju ali predplačilu.

Higijeničen zavod

D. FRAN STEINER & C. BEROLIN.

Glavno zastopstvo za Trst, Istro, Dalmacijo, Bosno-Hercegovino ima:

KAROL FRANZ v TRSTU
ulica Acquedotto, nasproti gledališču Rossetti.

One naše gosp. kupce ki pošiljajo po blagó z vozom, prosimo naj opozorijo voznike

da smo se preselili v ulico **Commerciale št. 3** (v bližini dobro poznane kavarne Fabris.)

I. PIPAN & C.o

Zaloga kave, riža in olja.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primeroma znižja. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gld. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krème.

Potočnik Fran imago stilo v ulici Irene št. 2, toči istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladčičarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) filijalka ulica Riborgo 15. ima veliko pekarno in sladčičarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčič v kosih in v škatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birme, krste in druge slavnostne prilike. Vsakrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladčičarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pečivo. Postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni »Commercio« in »Tedesco« ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.

Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13 prodajalnica vsakovrstnega manufakturne blaga in drobnarij. Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro šte. 12 priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga zaznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla »svoji k svojim.« Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 (zadej c. kr. deželne sodnje).

Slovenec priporoča svojo veliko prodajalnicu in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popraviljenje istega po cenah ki zadovolje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naročbe se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

V Gorici.

Civilni in vojaški krojač.

C. kr. privilegirani kroji vsakemu koj razumijiv krojiti

Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 22 I. n. ima izborni zalogo vsakovrste blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek, dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po naj-novejši modi.

Novoporočenci pozor! Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebeljev, okvirjev, ogledali stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetarijam, in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vsi to stroko spadajočih del Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu

zavaruje proti požarom, prevozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerv. društva dne 31. decembra 1892.:

Glavnica društva	gld. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.248-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti premijnju n kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premijnju kurzov, bilanca (B)	243.331-83
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

sklepa

zavarovanja na smrt in na doživetje, doto otrokom, pokojnine in različna zavarovanja.

25-letni mož zagotovi proti četrtletni zavarovalnici **K. 6-42** zaostalom svojim **K. 1000—**, plačilno takoj po njegovi smrti ali pri doživetju **60. leta. Po petletnem plačevanju zmanjšuje se zavarovalnina za dividendo.**

Najugodnejši pogoji. Ves dobiček pripada članom.

V poslednjih letih izplačano je bilo **10 odstotkov** zavarovalnine.

Izplačana dividenda	K 716.541.28
Reserve in fondi	K 20.579.494.88
Dosedanja izplačila	K 62.922.942.86

Pojasnila in tarife rado voljno pošilja

generalno ravnateljstvo banke „Slavije“ v Pragi

na Havličkovem trgu,

kakor tudi nje **generalni zastop v Ljubljani.**

Čestitam in se radujem z Vami na tako dobrem izdelku

piše odlični trgovec, gospod **I. Prelog** iz Trsta, prvi kranjski tovarni testenin: **Žnideršič in Valenčič** v Il. Bistrieli. Original tega lista z dne 21. januarja t. l. vsakemu na ogled.

HERA PROMETHEUS

DELNIŠKO DRUŠTVO ZA APNENI OGLJIK IN ACETILENSKI PLIN NA DUNAJU

Izvršuje napeljave za razsvetljavo s plinom in acetilenskim plinom za zasebnike in mesta v kakoršnjih si bodi številnih plamenov.

Točno delo z jamčenjem za nepomankljiv učinek.

ŠEST ZLATIH KOLAJN

Zlata kolajna Berlin	1898	Zlata kolajna Budapest	1899
	99	Schiedam Haag	
Vratislava		Monakovo	

Izvršenih 2000 napeljav za zasebnike v vseh delih sveta.

Centralne napeljave v delovanju s približno 15000 plamenov.

Čistilni in sušilni sistem glasom privilegija nemškega cesarstva št. 98.762 in 108.244, ki zadošča najstrožjim zahtevam, se je dejanski uporabil z najodličnejšimi uspehi.

Apneni ogljik najprej vrste, ki daje največ plina, se prodaja po ugodnih cenah.

Glavni zastopnik

za Istro, Goriško, Trentinsko, Dalmacijo, Kranjsko, Italjansko, ter angleško Indijo

EDVARD TURECK V TRSTU.

Slav. občinstvo in sosebno gg. čevlarjem priporoča svojo s 1. sept. otvoreno bogato zalogo

usnja in čevlarskih potrebščin

z zmernimi cenami. ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼

Spoštovanjem

Ant. Karol Cattai

Ulica Stadion št. 2. Uhod: Ulica Torrente nasproti pivarne „Aurora“.